

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

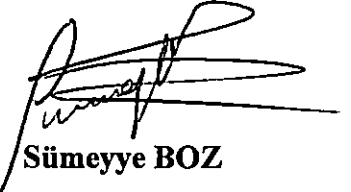
Sayı : 9498

Tarih : 13.12.2024

10/2160

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Son yıllarda Hakkari'nin sınır bölgelerinde yoğun askeri operasyonlar ve güvenlik politikalarının uygulanması nedeniyle, bölge halkı ciddi insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Söz konusu ihlaller, köy boşaltmaları, zorunlu göç, kadınlara yönelik hak ihlalleri, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimdeki zorluklar ve ekonomik kısıtlamalar gibi pek çok boyutta incelenmeye muhtaçtır. Bölge halkının temel haklarının korunması, insan hakları ihlallerinin önlenmesi, mevcut sorunların çözülmesi, mağduriyetlerin giderilmesi ve bu bağlamda önerilecek politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

İnsan Hakları Derneği'nin(İHD) hazırladığı “**Hakkari Sınır Bölgesi Hak İhlalleri Raporu**” ve bölge halkının bireysel başvuruları; Hakkari'nin sınır köylerinde uygulanan güvenlik politikaları ve askeri operasyonların, bölgede yaşayan yurttaşların yaşam koşullarını ciddi şekilde etkilediği, temel hak ve özgürlüklerin ihlallerinin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Bölgedeki ihlaller arasında köylerin boşaltılması, zorunlu göç, kadınlara yönelik hak ihlalleri, ekonomik faaliyetlerin engellenmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim zorlukları, çocukların eğitim hakkından mahrum bırakılması gibi pek çok sorun yer almaktadır. Raporda, Yüksekova İlçesi Altınoluk, Onbaşılar Köyleri ve Nerman Mezrası, Şemdinli İlçesi Yaylapınar Köyü, Derecik İlçesi Anadağ ve Başikağaç Köyleri ve Düve Mezrasında yaşanan insan hakları ihlallerinin en yoğun yaşandığı bölgeler arasında olduğu görülmektedir.

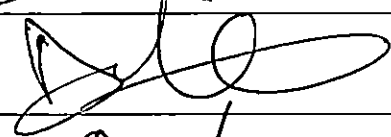
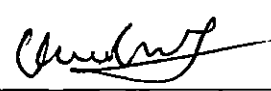
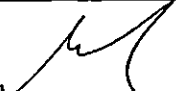
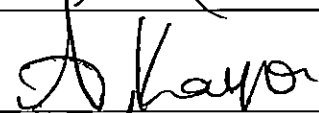
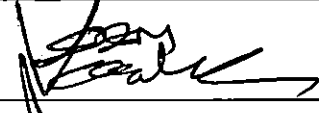
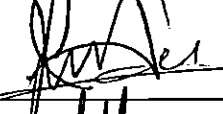
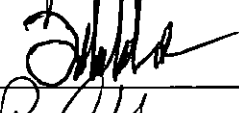
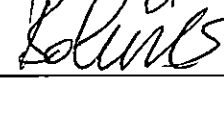
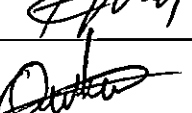
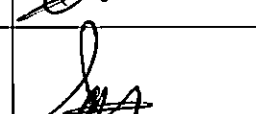
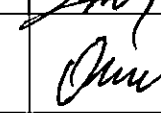
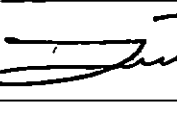
Hakkari sınır köylerinde uygulanan güvenlik politikaları, köylülerin yaşam alanlarını daraltmakta ve ekonomik kaynaklarını kullanmalarını engellemektedir. Meraların, tarım arazilerinin ve köylerin bir kısmının askeri yasak bölge ilan edilmesi nedeniyle bölge halkı hayvancılık ve tarım faaliyetlerini sürdüremez hale gelmiştir. Sınır ticaretinin kısıtlanması ve güvenlik gerekçesiyle yolların kapatılması, ekonomik bağımsızlığı kaybolan köylülerin gelir elde etmesini imkansız hale getirmiştir. Ayrıca köy girişlerine kurulan kontrol noktalarında yapılan kimlik kontrolleri, X-Ray taramaları ve izin prosedürleri, bölge halkının hareket özgürlüğünü kısıtlayarak günlük yaşamlarını sürdürülemez hale getirmektedir.

Kadınlara yönelik hak ihlalleri ise bölgede yaşanan sorunların önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Tarım ve hayvancılıkta aktif rol oynayan kadınlar, bu faaliyetlerden mahrum kalmış; bunun yanı sıra, sağlık ve eğitim hizmetlerine erişimde karşılaştıkları zorluklar toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmiştir. Kadınların ve kız çocuklarının eğitim hakkı, güvenlik gerekçesiyle okulların kapatılması veya ulaşılamaz hale gelmesiyle engellenmiştir. Kadınlar, sağlık hizmetlerine ulaşmak için uzak mesafeler katetmek zorunda kalmakta ve bu durum düzenli sağlık kontrollerine erişimlerini ciddi şekilde kısıtlamaktadır.

Eğitim hizmetleri de bölgede büyük bir sorun haline gelmiştir. Köy okullarındaki fiziki yetersizlikler, öğretmen eksikliği ve sık sık yaşanan atama sorunları, çocukların eğitim hayatını olumsuz etkilemektedir. Coğrafi zorluklar, güvenlik gerekçesiyle yolların kapalı olması ve kış aylarında ulaşımın imkansız hale gelmesi, çocukların okula düzenli şekilde gitmesini engellemektedir. Bu durum, bölgedeki sosyoekonomik kalkınmanın önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

Sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılar ise bölgede yaşayan halkın temel yaşam haklarını ihlal etmektedir. Ambulans hizmetlerinin yetersizliği, coğrafi ve güvenlik kaynaklı ulaşım zorlukları nedeniyle halk acil durumlarda sağlık merkezlerine erişememektedir. Hamile kadınlar, çocuklar ve yaşlılar gibi kırılgan gruplar bu durumdan daha fazla etkilenmekte; koruyucu sağlık hizmetlerine erişimin yetersizliği ise halk sağlığını tehlikeye atmaktadır.

Tüm bu hak ihlalleri, Hakkari sınır köylerinde yaşayan halkın yaşam kalitesini düşürmüş ve temel insan haklarının ihlal edilmesine yol açmıştır. Bölgenin sürekli bir çatışma alanı olarak gösterilmesi ve askeri gerekçelerle uygulanan kısıtlamalar, yurttaşların anayasal haklarının ihlaline neden olmaktadır. Bu nedenle, sınır köylerinde yaşanan hak ihlallerinin detaylı bir şekilde araştırılması, mağduriyetlerin giderilmesi, bölgede yaşayan yurttaşların anayasal haklarına erişiminin sağlanması ve bu sorunların çözümü için etkili politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis tarafından bir araştırma yapılması elzemdir.

1			
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	